

Zdravíme
Jitku KLIMCHOK,
New York

30 centů

TELEFONY:
(708) 749-1891
(708) 749-1898

6426 WEST
CERMAK ROAD
BERWYN, IL.
60402

(USPS 002670)

ÚTERÝ 4. PROSINCE 1990 · Čís. 84

DENNÍ HLASATEL

THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

Czechoslovak Daily Herald

VOL. XCVIV

TUESDAY, DECEMBER 4, 1990

SECOND CLASS
POSTAGE PAID AT
BERWYN, ILLINOIS

Established 1891

Nafta v Iraku

-rfe-

Existuje večný oheň? V každom prípade tento oheň horí už 5 tisíc rokov. V noci možno vidieť zďaleka plamene, ktoré šľahajú z trhlín v kamenitej zemi. Nad kopcami irackej púšte Kirkuk sa mihá záhadné svetlo, ktoré sa stráca pri východe slnka. Píše sa 14. október 1927, krátko po poľnoci. Texaský šéf pokusných vrtov Harry Winger vie, že hrá o bank. Od večného ohňa, ako nazývajú Arabi podivuhodné plamene v púšti, vanie zápach nafty. Muži si dávno na to navykli.

Harry Winger a jeho skupina sú tu už celé leto, v blízkosti Baba Gurgur hľadajú márne pod pieskom púšte naftu. Leto, v ktorom už skoré ráno nechá stúpať teplomer na vyše 40 stupňov. Dovedna sa v Iraku pokúšajú ľudia vyše dva roky hľadať čierne zlato. Kráľ Faisal I. poskytor roku 1925 dotyčné koncesie, vrty sa však začali už dávno predtým. Do roku 1927 narazili chlapi dvakrát na slanú vodu. A podobné omyly, drahé a znervózňujúce sa sypali jeden za druhým. Akciu platila spoločnosť Iraq Petrole na financovanie ktorej sa zúčastňovali Briti, Francúzi, Holanďani. Pat' percent z kapitálu patrilo istému Gulbenkianovi, ktorého preto prezývali "Mister five percent". A tento "Mister five percent" je tvrdohlavý, nechce sa vzdať Iraku. Geológ

Pokrač. na str. 2

40 rokov v Kuwaite

-rfe-

"Boh bol Kuwaitu veľmi priateľsky naklonený. Daroval mu milióny barelov ropy a skvelú strategickú polohu v Perskom zálive".

To sú slová 93 ročnej Violety Dicksonovej, najstaršej britskej obyvateľky Kuwaitu, ktorá v roku 1971 napísala vo svojej autobiografii "40 rokov v Kuwaite". Prišla do krajiny s manželom, plukovníkom Haroldom Dicksonom, v máji roku 1929.

Kuwait znamená v arabštine "malú pevnosť". Ale táto malá pevnosť, ktorá mala s Veľkou Britániou špeciálne vzťahy od roku 1899, bola v deň, keď 100.000 irackých vojakov maširovalo púšťou a prakticky v priebehu hodín obsadili štát, ktorý bol 47 rokov britským protektorátom, úplne bezmocná.

Dnešný Kuwait - s klimatizovanými staniami, žiariacimi vrtnými vežami a Cadillacmi, veľkými ako lode, je celkom iný svet; na míle vzdialený tomu, do akého prišli manželia Dicksonovi v roku 1929. Vtedajší Kuwait bol úbohým malou krajinou, zamorenou potkanmi, vydaný napospas páliivým, vysušujúcim horúčavám. "Dostať sa do krajiny bolo vtedy práve také ťažké, ako dostať sa dnes von", hovorí pani Dicksonová. "Keď sme sa pri našom príchode blížili k prístavu, museli sme z lode prestúpiť na malú, nevelmi

Pokrač. na str. 3

Smíchov

Milan Schulz - rfe

Demokracie v praxi - tak by se dalo nazvat mimořádné zasedání obvodního národního výboru v Praze 5, mimořádné zasedání, které se konalo na pokračování, a to proto, že se poslanci velmi dlouho dohadovali o každém bodu programu. Celé jednání začalo spoustou procedurálních drobností, za kterými se ovšem skrývala velmi často daleko širší problematika. Ze všeho vykukoval onen zvláštní stav, ve kterém se ocitla československá revoluce proti komunismu. Zvrátila zásadně politické poměry v celém státě. Svrhla diktaturu. Nastolila demokracii. A lidé v obcích - nebo v městských obvodech jen kroutí hlavou, jak je možné, že je všechno jinak, ale že se kolem nich, když se rozhlídnou, vlastně zase tolik nezměnilo.

Smíchov - jako hlavní jádro Prahy 5 - to vidí velmi jasně na složení poslanců svého národního výboru. V parlamentních volbách tu Občanské fórum získalo na šedesát procent hlasů. V národním výboru, který má 140 poslanců, zasedalo za Forum 22 zástupců. Komunistická strana, která dostala přes 12 procent hlasů, má 43 poslance, a zasvěcení tvrdí, že celá řada takzvaných bez-

Pokrač. na str. 2

Pobaltské státy volají po svobodě

Demonstranti za nezávislost se v sobotu shromáždili u litvinského parlamentu ve Vilně, kde měly první zasedání parlamenty všech tří republik. Žádají Sovětský svaz, aby ukončil okupaci Litvy, Estonska a Lotyšska.

Vy jste se zbláznili!

Říkají o nás Američané.

Druhý, větší rozhovor s Karlem Jezdinským z americké redakce Svobodné Evropy.

V minulém čísle jsme nalákali p.t.čtenáře na druhý, delší rozhovor s Karlem Jezdinským, který se teprve teď, v polovině října vrátil do Československa. Tady je! Povídá si s ním znovu šéfredaktor Práva lidu Přemysl Janýr (vrátil se domů už skoro před rokem).

Janýr: Jak se na nás Amerika dívá?

Jezdinský: Co je to - Amerika? Velká část veřejnosti o Československu stále ještě moc neví, nezajímá ji. Ti, kteří chtěli, dostali - zejména v době od listopadových událostí po Havlovu volbu - informaci až překvapivě hodně, z novin, hlavně však z televize, která je ve Spojených státech informátorem hlavním a nejdůležitějším. Situace v Československu se sledovala v rámci zpravodajství o rozkladu celého sovětského bloku a komunismu vůbec. Američtí novináři byli velmi seriózní, musím pochválit Henryho Kamma, který je mým osobním přítelem, nebo Larse Erika Nelsona. Pád berlínské zdi však byl daleko dramatičtější! Vůbec: lidé - kupodivu - nepovažovali dění u nás za nějak moc velkou událost nebo dokonce za revoluci. Přece nebyli žádní mrtví, nestřílelo se. I ty záběry z rozeznání demonstrace 17. listopadu, které na vás asi působily dost otřesně, se přijímaly s pokrčením ramen: No a co...? To je přece všude na denním pořádku, podobné věci je možné vidět i v Americe, při různých demonstracích. Havlova návštěva zaujala řadu lidí jeho projev v Kongresu vysílala přímým přenosem televize, jenže... jen jedna zpravodajská stanice. Vůbec: zpravodajství je v americké televizi věnován pouze půlhodinový večerní blok - a i v něm je celých osm minut reklam. Středem pozornosti jsou americké záležitosti.

Co tedy říká Amerika? Existuje určité zklamání, dokonce skepse z celkového dění ve východní Evropě - a v poslední době i v Československu. Vzniká

Pokračování na straně 7

Nafta...

společnosti označil vrty v Baba Gurgur za bezvýchadné. Gulbenkian, nejvlivnější naftový koncesionář na Středním východě, chce podniknout ještě poslední pokus. Naozaj poslední. Vrtná hlavice dosáhla hloubku 500 metrov. Harry Winger vrhá pochybovačný pohled na starý parní lokomobil, která pohání vrtání sípřavu. Čierna obluda stoná a kýcha. Iný zvuk člověk spočiatku sotva počuje. Ale pomaly sa mení na hučanie, zem sa trasie, kdesi v hĺbkinách čosi klokoce a vríe. Odrazu s neslýchanou silou vyrazí do vzduchu mocný prúd a v tej chvíli je celý svet čierny. Winger beží o dušu k parnému kotlu a vypína náhon. Tlčie do poplašného zvonca a kričí na majstra, aby okamžite vypol elektrický prúd. Chlapi vybiehajú z barakov, oči plné spánku a hrozny. V niekoľkých sekundách sú od hlavy po paty poliaty čiernou kolomažou. Prší nafta. V tejto chvíli v úplnej tme zazrie vedúci inžinier Henry Hammick za kopcom mihavé svetlo. 5 tisíc rokov horí večný oheň, prináša sľub božského dobra a teraz sa stáva smrteľným nebezpečenstvom. Ak by sa otočil vietor a hnal by výbušnú zmes plynu a naftu do plameňov, znamenalo by to koniec pre osadenstvo vrtnej veže, alebo dokonca pre celú osadu Baba Gurgur. Hammick rozdáva svojim chlapcom lopaty a posielá ich k večnému ohňu, aby ho udusili pieskom a hlinou. Keď svitá, sú večné plamene vyhasnuté. Robotníci sa brodia po členky v naftovej kaši. Čierne zlato prší z neba v okruhu troch kilometrov. Gigantická fontána je vysoká 70 metrov a kýva sa zo strany na stranu ako štíhly topoľ. Nik už nedúfal na úspech pri Baba Gurgur a tak sa zabudlo na všetku opatrnosť. Šesť mužov umiera v boji proti fontáne, v mračne zemného plynu, ostatní sú na konci svojich síl. Stále znovu odnášajú spod veže bezvedomých, nik tam nevydrží dlhšie ako desať minút. Boj trvá deväť dní. 23. októbra 1928 o tretej v noci konečne pokoj zbraní. Tajomné ticho zavládne v tábore. Mocný prúd nafty je pod kontrolou. Iba iracký guvernér je rozzúrený: "A teraz, keď máte vašu naftu, ráčte okamžite znovu zapáliť večný oheň. Deväť dní žil moj ľud bez neho a to ho robí nešťastným". Prejde niekoľko dní, kým sa znovu podarí zapáliť večný oheň. Nad kopcami sa znovu vznáša mihavé svetlo...

V lete 1972 rozkázal Saddám Hussein, vtedy podpredseda irackej revolučnej rady, aby Iraq Petroleum Company prevzal štát. Je to po prvý raz čo sa nafta používa ako prostriedok politického boja. Poštátnenie platí na britských, amerických a holandských účastníkoch, nie však pre francúzsku spoločnosť Compagnie Francaise des Pétroles. Hussein hovorí: "Musíme sa Francúzsku odvdáčiť za jeho proarabský postoj, obzvlášť za podporu Palestínčanov v boji proti Izraelu". A tak isto ostatným krajinám sľubuje odmenu vo forme nafty, ak zaujmú podobný postoj ako Francúzsko. Západní naftári sú udivení, podaktorí pochybujú. Istý americký naftár hovorí: "Prečo by sme mali podporovať Izrael? Co z toho máme okrem vďaky newyorských Židov? Nemali by sme podobne ako Francúzsko povýšiť vlastné záujmy nad problémy Stredného východu?"

O rok neskôr, 6. októbra 1973 vypukne na Strednom východe štvrtá vojna medzi Izraelom a arabskými susedmi. Arabské krajiny vyvážajúce naftu, si zoberú túto vojnu za zámienku drastického dokazu vlastnej moci. 16. októbra sa dohodnú na znížení ťažby. Proti Spojeným štátom a Holandsku vyhlásie dokonca totálny bojkot. Chcú potrestať Washington za dodávky zbraní ich nepriateľovi Izraelu, Holandsku dokonca iba za prejavy sympatie voči Izraelu. Cena nafty stúpa do závrtných výšin, všade sa hľadájú možnosti šetrenia energie a náhradné zdroje. Spotrebiteľia škrečkujú vzácné pohonné hmoty nielen v kanistrách, ale aj vo vaniach. Krajiny, ktoré nemajú samy naftu, začnú v dosledku bojkotu chápať svoju dramatickú závislosť. Ku konci vojny vo februári 1974 uvoľňujú Arabi bojkot, dohodnú sa však predtým na podstatne vyšších pevných cenách. Kríza sa skončila, nie však strach pred zbraňou, ktorá môže za niekoľko dní ochromiť celú krajinu.

Zdravíme paní E. JEDLIČKOVOU, Illinois

Czechoslovak Daily Herald DENNÍ HLASATEL

Established 1891

6426 W. CERMAK ROAD, BERWYN, IL. 60402

TEL.: (708) 749-1891 and 749-1893

Second class postage paid at Berwyn, Illinois

Published Tuesdays, Thursdays and Sundays, except holidays

SUBSCRIPTION PRICES (CENY PŘEDPLATNÉHO):

UNITED STATES		CANADA (in US Dollars)	
Daily and Sundays (Denní a Nedělní)	Sunday Only (Nedělní pouze)	Daily and Sundays (Denní a Nedělní)	Sunday Only (Nedělní pouze)
3 months \$25.00	\$15.00	3 months \$ 35.00	\$18.00
6 months \$42.00	\$25.00	6 months \$ 55.00	\$30.00
12 months \$80.00	\$42.00	12 months \$100.00	\$52.00

Denní a Nedělní Hlasatel je otevřenou tribunou pro všechny čtenáře, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. Upozorňujeme, že redakce se nemusí vždycky s uveřejněnými články ztotožňovat. Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zasláné články. Zasláné rukopisy se nevracejí. Za změnu adresy účtujeme \$3.00.

OVERSEAS in US Dollars

3 months \$ 38.00	\$22.00
6 months \$ 70.00	\$35.00
12 months \$125.00	\$65.00

Zprávy ZE SVĚTA

ČESKOSLOVENSKO

Aj v Československu sa objavili prvé kreditkarty, s medzinárodnou platnosťou. Živnostenská banka sa napojí na sieť 25 tisíc bánk po celom svete, ktoré ponúkajú svojim zákazníkom tzv. vízové karty, ktoré sú najužívanejšími kreditkartami na západe. Vlastní ich vyše 220 miliónov ľudí. Kreditkartu so značkou "víza" prijíma osem miliónov obchodov a iných maloobchodných podnikov, vyše 200 tisíc bankových odbočiek a vyše 50 tisíc automatov vyplácajúcich peniaze v hotovosti. Prvá kreditkarta Živnostenskej banky má svetlofialovú farbu, s modro-biely-pomarančovočervenou značkou "víza" v jednom rohu. Tí obyvatelia Československa, ktorí splnia potrebné kvalifikácie, budú môcť platiť kreditkartou za nakúpený tovar a za služby v obchodoch a reštauráciách, ktoré karty prijímajú, ale tiež vybrať peniaze z banky kdekoľvek na svete, v Prahe, alebo vo Frankfurtu a či v San Franciscu. Spočiatku bude počet vlastníkov kreditkarty nízky, pretože ju budú môcť vlastníť len ľudia s väčšími valutovými kontami v Živnostenskej banke. Pravdepodobne spočiatku budú medzi klientami hlavne umelci, športovci a iní, ktorí zarábajú valuty. Ale britský odborník, Mitchell, ktorý je zodpovedný za presadzovanie vízových kreditkariet vo východnej Európe hovorí, že od budúceho roku sa budú karty používať aj pri transakciách v korunách. Väčšie banky, hotely a reštaurácie, letecké spoločnosti a

cestovné kancelárie vo východnej Európe prijímajú západné kreditkarty už dlhšie, ale až na niekoľko výnimiek dosiaľ sa západným kreditkartám nepodarilo preniknúť do širšej oblasti, kde by z nich mali úžitok tisíce a tisíce zahraničných návštevníkov. Sieť bánk a obchodov prijímajúcich kreditkarty sa bude nevyhnutne rozširovať a bude slúžiť nielen návštevníkom zo zahraničia ale aj domácim. V Maďarsku zaviedli "víza" kreditkartu minulý rok a v Poľsku ju zavedú v najbližšej budúcnosti. Rozšírenie užívania kreditkarty bude závisieť od úspechu trhových reforiem, od ktorého závisí rast obchodov a podnikov so žiadúcimi výrobkami a službami. Banky vo východnej Európe mali až donedávna monopol. Ale v trhovom systéme budú musieť súťažiť s inými finančnými inštitúciami a poskytovať to maximum. Západný výskum potvrdzuje, že kreditkarty posobia pozitívne na obchody a služby. Podľa britského odborníka, v Československu by z nich mali momentálne najviac vyťažiť nové zosúkromnené cestovné a zábavné podniky.

BESEDA S VYSOKOSKOLAKY

Vysokoškolský klub K-2 v C. Budějovicích se stal místem dalšího historického setkání. Studentka Hana Gotzová zde jménem zúčastněných vysokoškoláků z pedagogické a zemědělské fakulty s viditelným stínem nervozity a napětí přivítala českobudějovického biskupa Dr. Miloslava Vlika, který přijal pozvání na společnou besedu. "Díky za pozvání. Jsem rád, že dochází k tomuto setkání, úmyslně jsem si

Pokrač. na str. 3

Smíchov...

partajních patří mezi bývalé komunisty, kteří po listopadu z různých důvodů ze strany odešli. Těch bezpartijních je na Smíchově 33. Znamenalo to - a znamená to ještě pro příští dva měsíce, že komunisté a jejich souběžci mohou prakticky rozhodovat o tom, o čem může v této chvíli místní samospráva rozhodnout. Co skutečně dělají, je i v začínající demokracii nepříliš průhledné. Na plenárce poslanců nelze dohlédnout do denních aktů, kterými sa projevují státní úředníci ve výkonných funkcích. Schůze na Smíchově dala jen trochu nahlédnout třeba do problémů bytových. Jedna poslankyně vypočítala ze zprávy o sociálních případech jen několik nejdrastičtějších, ovšem jmenovitě, a to nejen se jmény postižených, ale i se jmény předpokládaných autorů křivdy. Tlak byl a je zřejmě velmi silný. V průběhu zasedání přečetl předsedající dopis, jímž dosavadní předseda bytového odboru žádá o uvolnění z funkce. Byl to jeden z těch, kteří vládli už nějaký čas předtím a kteří - zatím pomalu, ale už brzy, jak říká básník, zčerstva - budou muset funkce opustit. Je s podivem, jak se jich značné množství krátce před volbami pořád ještě brání uvolnit místo nové době. Krátce před volbami, které jsou pro staré funkcionáře docela jistě tečkou za jejich pokusy o přežití.

Smíchov je příznačný i chováním některých dosavadních úředníků, kteří to přece jenom zkoušejí, jestli by znovu neprošli. Platí to například o předsedovi, který v minulých dramatických soubojích došel pověstí dosti špatné. Dnes - kdy zástupci KSC všelijak drobně provokují a hrají roli odstrkovaných oponentů, se předseda tváří velmi demokraticky. Pokus jedné soudružky začít prát jakési záhadné prádlo v neprospěch Občanského fóra odmítl velmi rezolutně. Což s povděkem a mírným údivem kvitovalo i četné obecenstvo na balkoně zasedací síně.

A to je další dobrá stránka smíchovského postupu. Na mimořádnou plenárku sem pozvali i veřejnost. A i ta se musí jak vidět, demokracii učit. Pokřiky z balkonu prý byly tentokrát už daleko menší než třeba minule. Ale stejně: z každého parlamentu na světě by křiklouny vyvedli ze sálu. V sále jednájí poslanci. Nikdo jiný jim do toho nesmí mluvit. Ovšemže poslanci řádně zvolení. Pak se bude možno i na Smíchově přesvědčit, kam to novými volbami poskočilo.

Pokračování zpráv

ne připravoval žádnou přednášku. Chtěl bych, aby dnešní rozhovor byl neformální a skutečně vzájemný", tak zněla úvodní slova hosta. Z dalšího průběhu večerní besedy jsem si dovolil zaznamenat část přednesených myšlenek a odpovědí na položené otázky.

- V minulé době se o záležitostech a činnosti církve neinformovalo pravdivě. Člověk musí při poznávání jít až k pramenům. Při plodném rozhovoru je potřebné vzájemně se otevřít, brát názor a projev toho druhého. Nelze jen mluvit, vzpomeňte si na pravidla dialogu, která jste sami hlásali v průběhu listopadových událostí.

- Otázku dialogu a vzájemného kontaktu vidím jako zásadní problém dneška. Nemáme jasné představy o faktech. Otevřenost, chápat druhého přijmout ho, je základní princip, abychom se vůbec v dialogu vzájemně setkali a aby naše setkání bylo vzájemným obdarováním.

- Jak vnímám člověka, který má zcela jiné názory? Každý člověk má sklon být sobecký. Musíme se však učit umění naslouchat druhému, nepřijímat negativní obraz o druhém již předem nebo podle řeči druhého, dokud se sám nepřesvědčím. Zpravidla objevím alespoň část pravdy toho druhého.

- Jak by měla vypadat stavba nového kostela?

Konkrétní představu nemám, historizující tendence by asi nebyla dobrá. Rozhodně by měla vyjadřovat společenství a tím touhu po Bohu. Základním úkolem by mělo být spojení moderní doby s historií. Snad i v C. Budějovicích se takové stavby dočkáme.

V průběhu zajímavé besedy byly zodpovězeny i další otázky týkající se farního společenství, hodnocení současné doby i těch, kdož jsou nevěřící, zda lze prožít plnohodnotný život i bez víry v Ježíše Krista. Byla objasněna definice křesťanství, zásady křtu dětí i dospělých, zamyšlení nad předem určeným osudem, zhodnocení osobnosti Jana Husa i činnosti sekty Svědků Jehovových. Vzájemné poděkování a vyjádření naděje v další vzájemná setkání ukončilo tento příjemný večer v klubu K-2.

František Růžička

SOVIETSKÝ ZVĚZ

Sovietsky zväz, ktorý bol dosiaľ najväčším vývozcom nafty, má ťažkosti s jej produkciou, ktorá nebezpečne klesá. Znížil preto dodávky východoeurópskym krajinám, v ktorých sa v dosledku toho prehlbila ekonomická kríza. Po dlhých desaťročiach sovietsky naftový priemysel subvencoval neefektívne a zbankrotované sektory svojho hospodárstva predajom nafty za tvrdé valuty. Zastaralé technické zariadenia a klesajúce rezervy tejto suroviny však spôsobili, že v čase, keď sa ceny nafty na svetových trhoch zdvojnásobili, Sovietsky zväz z toho nemože v plnom rozsahu profitovať. Klesajúca produkcia spôsobuje nedostatky dokonca aj na domácom trhu. Vidno to pri benzínových pumpách, kde čakajú dlhé rady áut a evidentné to bolo aj pri zbere úrody, keď mnoho poľnohospodárskych strojov a nákladných áut nemohlo byť pre nedostatok pohonných hmôt využitých. Počnúc prvým januárom budúceho roku Sovietsky zväz bude vyvážať naftu do východoeurópskych krajín za tvrdé valuty. Poľský minister obchodu povedal, že Sovietsky zväz dodá tento rok o 20 percent menej nafty ako prisľúbil. Sovieti varovali, že znížia dovoz poľských výrobkov. Sovietsky zväz bol najväčším dodávateľom ropy Poľsku a podieľal sa na nákupe vyše patiny poľského exportu. Maďarsku dodá Sovietsky zväz tento rok iba 5 miliónov ton ropy, napriek prisľubu 6 a pol milióna ton. Československu dodá namiesto 16 miliónov 600 tisíc ton iba 14 miliónov ton ropy. Československo si však našlo stratégiu, ako sa vyrovnáť s hroziacou energetickou krízou a využíva napatie medzi sovietskou vládou a Ruskou federatívnou republikou na čele s Borisom Jelcinom. Československo nadviazalo priamy styk s Ruskou federáciou a podpísalo dohodu o dodávke asi pol milióna ton ropy z Tumenskej oblasti.

NAPSALI - ŘEKLI

"Gorbačov je moderní komunistický pohlavár, který se vyzná v tom, jak působit na lidi (public relations). Goebels, jeden ze zodpovědných za zločiny Hitlerovy éry, jim rozuměl stejnou měrou."

Helmut Kohl (kancléř záp. Německa)

*

"Jsem parchant nesvaté unie fašismu se stalinismem... Jediná revoluce, kterou znám - revoluce, jež může zaručit ohavnost tohoto století, jsou nacistický mor a rudý fašismus."

(Bernard-Henri Levy, franc. intelektuál 'Nových filozofů')

Věřím, že píseň Jana z Trocnova nám zazní zas a že bude zas živá. V té smutné zemi, kterou miluji se rozednívá...

40 rokov v Kuwaite...

Denní Hlasatel 3
4. prosince 1990

spolahlivo vyzerajúcu loďku, z ktorej nás cez vodu a blato vynášala posádka na suché, pieskové pobrežie.

Naším obydlim, honosne nazývaným "rezidencia", bola jednoposchodová štruktúra z tehál, urobených z blata a vysušených na slnku, ktoré potom pokryli sadrou. Strechu podopierali stĺpy z manglových stromov, dovezených z východnej Afriky. Počas zimných dažďov cez ňu pretekalo a voda st ekala po stenách, v lete potkany promenádovali pod budovou tak hlučne, že nepozostávalo iné, ako ich strieľať".

V čase, keď Dicksonovi prišli do Kuwaitu, celé európske spoločenstvo v zemi tvorilo 11 ľudí. Cesty neexistovali, iba prašné, vozové cesty a práve, čo sa objavili prvé automobily. Pitnú vodu dovážali z Iraku a svietilo sa parafinovými lampami. Už aj vtedy, skor než obrovské, bohaté náleziská ropy priniesli krajine nesmierne bohatstvo, mal Kuwait neprijemnosti so svojimi veľkými susedmi, Saudskou Arábiou a Irakom. 12 mesiacov po príchode plukovníka Dicksona, vzbúrenci proti Ibn Saudovi zo Saudskej Arábie prekročili hranice a prišli do Kuwaitu pást' svoje stáda oviec a koní. Plukovník dostal príkaz vyhnúť ich z krajiny a varovať ich, ak okamžite neopustia územie Kuwaitu, letky RAF ich začnú bez milosti bombardovať. Došlo však k niečomu celkom inému. Pri prechode púšťou napadli polukovníka a jeho karavánu vlastné lietadlá, ktoré ich omylom považovali za Kuwaitčanov, sympatizujúcich s Arabmi.

Vzťahy medzi kuwaitskými vládcami a Európanmi, žijúcimi v Kuwaite, boli však mimoriadne srdečné. Vládca emirátu, šejk Ahmad, vybuďoval pre nich tenisový kurt vo vlastnej palácovej záhrade, a často pobaven sledoval hru. Pri cestách púšťou, kde sa mohli pohybovať celkom slobodne, sa Európania priateľsky stretávali s mnohými púštnymi kmeňmi a ich náčelníkmi.

Na začiatku päťdesiatych rokov vzrástol počet cudzincov na niekoľko tisíc. Zili v malej kolónii na brehu mora. Stredobodom spoločenského života bolo britské veľvyslanectvo. Na piknikoch pri príležitosti osláv kráľovných narodenín sa vyžadovali klobúky a krátke rukavice, pri oslave Nového roka večerné šaty a smokingy. "Boli to neveriteľne krásne časy", povedala pani Dicksonová.

Ale idyllický život anglickej kolónie i prostého kuwaitského mesta v blízkosti sa začal rapídne meniť doslova zo dňa na deň. S narastajúcim bohatstvom, prúdiacim z ropy, sa menili nielen životné podmienky, ale i ľudia. Zmeny sa dostali i do púšte, kde Beduíni začali objavovať príjemné stránky civilizácie, medzitým napríklad alkohol. Väčšina cudzincov vítala zmeny, ktoré znamenali klimatizáciu, nové školy, reštaurácie, zábavné podniky a neposlednom rade aj najlepšiu nemocnicu na Strednom východe.

Dnes je kuwaitská nemocnica Al-Sabah, jedným z najväčších a najlepších zariadení svojho druhu na svete - komplex osmich, supermodernou technikou vybavených nemocničných oddelení, špecializujúcich sa na choroby srdca a pľúc, rakovinu, psychiatriu, alergie, ortopediu, porodníctvo a transplantácie. Každé ošetrenie či operácia a pobyt v nemocnici je absolútne zadarmo - ako pre obyvateľov Kuwaitu, tak pre cudzincov.

Dnes už človek všade vidí iba vrtné veže a všetko, čo s tým súvisí" povedala pani Violeta Dicksonová. "Starý Kuwait prestal existovať. Niet už pokojných jarných dní s trávou po kolená, s hyacintami a divokými kvetmi, hyriacimi všetkými farbami a rozprestierajúcimi sa do široka, kam až oko dovidelo.

Niet Vianoc, keď piesok púšte vyzeral vo svetle ohňostrojov biely a človek veril, že je to sneh. Ťavy už neprivážajú Santu Clausa z Kuwait-city, ako kedysi. Aj Kuwaitčania samotní sa zmenili. Boli to vždy veľmi priateľskí ľudia, ale dnešná generácia je celkom iná. Priveľmi sebavedomá a nadutá. Zeny, ktoré som poznala, keď boli maličkými deťmi, sa so mnou dnes nezhovávajú. Ich rodičia a starí rodičia áno, ale ony nie. Pre nás, ktorí sme mali Kuwait radi a na vlastné oči sme zažili ako sa jeho prašné cesty menili na štvorprúdové diaľnice, maličké obchodíky na ožiarené veľkoobchodné domy či klimatizované obchodíky trblietajúce sa množstvom zlata, je dnešný osud krajiny mimoriadne smutný.

Oznámení úmrtí

Se smutkem v srdci oznamujeme svým přátelům a známým smutnou zprávu, že zemřel náš drahý manžel, tatínek, tchán a dědeček, pan

George Serlovsky

Zemřel v nemocnici Swedish Covenant ve čtvrtek 29. listopadu 1990 v 6.20 P.M. ve věku 79 roků. Narodil se 23. dubna 1911 v Domažlicích v Československu a v USA žil 61 let. Byl členem ČSA Bílá Hora, č. 463 St. Petersburg, Florida a Independent order of oddfellows.

Návštěvy v pondělí 3. prosince 1990 od 2 - 9 večer, service v 7.30 večer v kapli pohřebního ústavu Chrastka, 6301 W. Cermak Rd. Berwyn, Ill. Pohřeb soukromý.

V zámutku zde zůstávají:

Rose, roz. Mechová, manželka

Rose D. Serlovský, dcera, George R. (Judith Ann) a Frank V. (Diana) Serlovský, synové, Frank Serlovsky, nevlastní otec, George Matthew, Deborah Ann, Kurt Steven a Mark Allen Serlovský, vnoučata.

Za ztraceným synem

Vyslechli, co se stalo, pozorovali hroznou střelbu s hradu královského a všemožně pomáhali. A věra bylo jejich pomoci třeba. Colloredo volal na rychlo císařské vojsko, které od Kladska přikvapilo, v městě na rynku a na podloubích se rozložilo a přejalo stráž nad městskými hradbami. I jiní dobrovolníci sem se hrnuli a proto Königs-mark odeslal část vojska na jih, aby příliv do Prahy byl omezen a také oblehatelé nebyli od císařských překvapení a zaskočení. Čekalo se, že i císař sem přispěje na pomoc, až sežene v Rakousku a na Moravě nějakou hotovost.

Opočenská dobrovolníci přiblížili se u generála Rudolfa Colloreda, by se představili své vrchnosti a také o radu poprosili. Trvali již několik dní v Praze a nevěděli, co by si počali. Tvářnost města se neměnila, leda že koule litaly prudčeji a vojsko musilo nejenom bránit hradby, ale i hasit požáry, tu a tam vznikající.

Colloredo srdečně a vlídně přijal své čeledíny a pochválil je, že se účastnili ochotně výpravy, Mičanovi a Dolišovi podal ruku a poptával se na poměry v Opočně. Také si dal vypravovat o postupu švédského vojska od východu a síle jednotlivých posádek.

Mičan vyličil, co se událo v městě a jak syn jeho nejstarší byl jat a odveden. Neopominul podotknouti, co vyzvěděl na cestě, jak byl Šimon trýzněn a na voze Jírou byl viděn.

Velkopřevor v tváři zahořel a již mezi vypravováním dával nelibost na jevo.

„Přímě k neuvěření! Přece bojujeme s muži a ne s dětmi. Toť je převeliká neshlechtnost, týrá-li ozbrojený, silný žoldnér nevinou, slabé a malomocné dítě. Ať se měří se sobě rovným a na pokoji nechá dítek! Toť skvrna na švédském vojsku a neopomineme ji vytknouti císaři.“

„Všechno pravda,“ přisvědčoval měšténin, „ale jak dostanu zpět ztraceného syna? Jsem ochoten jej i vykoupiti.“

Colloredo mávnul rukou.

„Nebudou státi o několik tvých grošůků, když na Hradčanech všechno vybili. A v chrámech také něco našli. I náš klášter byl vydrancován. Kdo ví, jaké mají zámysly s dítětem tím. Snad se domnívají, že to synovec můj Ludvík a že za něj dostanou později značné výkupné. Ale vždyť je pacholík onen přece z bludu vyvedl —“

Mičan krčil ramenem.

„Nemohl bych se vypraviti k vůdci Vittenberkovi a promluvit s ním stranu syna? Snad by jej přece lesk zlata oslepil.“

„Jak špehyři*) oznámili, Vittenberk s jízdou právě vzdálil se od hradeb. Nejspíše odešel na špižování nebo chvátá některému našemu vojsku naproti. Nebude možno teď s ním mluvit.“

Měšténin svěsil hlavu. I poslední naděje mu unikala.

„A pak bych neradil nyní opouštět město. Zde jste pro tuto dobu v bezpečí; kdo ví, co by se vám venku stalo. Švédům nelze ani na čestné slovo důvěřovati. Sečkejte nějakou dobu, jak se věci vyvinou. Švédí zde dlouho nevydrží.“

„Co se však stane zatím s mým synem?“

„Budiz to ponecháno na vůli Boží!“

Colloredo propustil Opočenské, nemoha jim pomoci, ani žádné dáti naděje. V tu dobu nevěděl, na čem sám jest a jak dlouho bude sevřen v městě vojskem nepřátelským.

Opočenská záhy nemohli se z Prahy hnouti. Bylat sevřena se všech stran. Generálové švédští Gardius, Lövenhaupt a Pankul leželi

se svými sbory u Poříčské a Horské brány, Königsmark zaujímal místo proti hradbám mezi branou Horskou a Koňskou, Vittenberk vrátiv se, postavil vojsko nad Nuslemi až

*) Špehyř = vyzvědač.

k Vyšehradu, Vrangel držel Malou Stranu a dotíral na Pražany po Vltavě i na kameném mostě.

V Praze kde kdo chápal se zbraně. Studenty vedl jesuita Plachý, přítomní kněží utvořili duchovní legii,*) sladovníci, řezníci, mlynáři se ozbrojili a spojili v cechy, primasové postavili se v čelo měšténinům a vojsko rozmnoženo nadšenými dobrovolníky.

Tak stáli proti sobě a sváděli četné šarvátky, výpady a boje. Švédí poslali do Prahy list, který byl veřejně předčítán.

„Napomenutí komandantovi**) Prahy, kdokoliv jest.

Uspoíte sobě práce, přestaňte hubiti měšťany a raději zachovejte vojáky svému císaři. Dobře mi známo, že v Praze ani střelného prachu nemáte, ani jiných věcí k válce potřebných. Proto vás vyzývám, hyste se poddali. Zanebáte-li toho, dosvědčuji před Bohem a před celým světem, že nikomu, obzvláště kněžím a studentům kvartýru nedám,***) až Prahu braunou rukou nebo šturmem dostanu. Karel Gustav.“

Ale v Praze nechtěl nikdo o vzdání se slyšeti. Kdo poněkud jenom měl sílu a meč udržel, bojoval na hradbách, a kdo zcela neschopen byl pro stáří nebo neduh, aspoň v kostelích za ochranu prosil. Koule švédské sestřelily kříž na mostě, nadělaly mnoho škod, ale přece nepřinutily měšténiny ku vzdání se na milost a nemilost. A napočítáno ran těch osmnáct tisíc.

Opočenská přidržovali se svého pána Colloreda a drželi se statečně. Hradní čela byla ve svém živlu, i Vít pod dozorem otcovým bojoval a Jíra dokonce i pochvaly velitele došel. Ale Mičan nemohl pro zármutek tak bojovati jako soudruzi. Neustával pátrati po Šimonovi.

Tak míjel den za dnem a týden za týdnem.

Pražanům nedostalo se posily vojenské, nýbrž jen povzbuzení, aby se drželi, že záhy bude mír urokován a podepsán.

Než o tom věděli i Švédí a proto vynasnažovali se do té doby Staré i Nové město získati. Pak princ jejich opanuje celé Čechy a podrží je proti všem úmluvám a podmínkám míru. Kdyby ani to se nezdařilo, aspoň v obou městech bude dosti pokladů na kořist, jimiž se obohatí, jako bývalý vůdce Banner, který jako chudák vojenskou dráhu začal a na milion si ustrádal.

Tak kladeny rozličné naděje a úmysly v konečný pád Prahy, nad níž velmi mnozí počínali zoufati.

IX.

Nákladní vůz, v němž byl vězněn Šimon a kde Dobřichovský léčil své rány, přibyl ku Praze. Vittenberk mohl jej odeslati se vzácným nákladem na sever s ostatními vozy, na nichž byla kořist z Hradčan a Malé Strany uložena; ale nedůvěřoval, že by mu bylo všechno ponecháno. Proto při sobě držel vůz Dobřichovskému důkladně klada na srdce, by všechno náležitě opatroval. Žoldnér jenom hlavou kývnul a v očích mu zahrál divný záblesk. Šimon rozuměl, co to znamená, ale mlčel.

Srdce pacholíkovo zaplesalo, když spatřil Prahu, ale radost jeho byla by o mnoho větš, kdyby byl za jiných okolností sem přibyl. Otec mu sliboval, že podívá se na koruno-

vaci Ferdinandovu, však nedošlo k tomu pro nebezpečí cest.

Každá rána, která ozvala se na Hradčanech, věštíc novou zkázu, otrásla i srdcem hochovým. Vidal kotouče dýmu, vznikající požáry, útoky na mostě i na hradbách a modlil se za vítězství Pražanův. Sám nebyl k ničemu nucen. Jednou na cestě opět jej strhli s vozu, by ho užili k obvyklé lsti, jindy měl prolézati úzký jakýsi otvor, ale žoldnér se ho vždycky zastal právě, že je nemocen a marné bylo by všechno donucování. Nechali ho tedy s pokojem, ale přece nepropustili na svobodu. Dobřichovský ani o to nestál, maje starost, co by se s pacholíkem stalo.

Také na krátko odtrhli od Prahy, do beden něco přibýlo, a pak se navrátili, by se účastnili obléhání nepoddajných měst.

Dobřichovský nerad chápal se meče a veškeré jeho bojování nestálo za nic. Spíše pozoroval postup vojska, dáváje pozor, kdy by mohl obleženým přispěti ku pomoci. Dávno přestal býti žoldněrem a posledně vyplacený žold schválně ve vrhcábech*) probrál. Se Šimonem tiše kul plány, nemaje před chlapcem žádných tajností. Předpovídal,

*) Vrhcáby = hry v kostky.

že otec pacholíkův, jel-li skutečně za synem, nyní se zdržuje v Praze.

„Statečně drž se měšténině,“ pochvaloval znalecky, „a Švédí si poleží dlouho, snad až do zimy, nedostanou-li se do města nějakou lstí, jako na Hradčany. Obležení mají se více na pozor, ale jak uchrániti se na všech stranách? Dávám pozor, kde se co vrtne, abych dle možnosti posádku vyvařoval.“

A Šimon seznával, že tomu tak. Jeho strážce často opouštěl vůz, docházel mezi Švédí, hrál se žoldněři, by na nich něco vyzvěděl, docházel ku svým známým, kteří za stejnými nadějemi přišli do tábora a také byli od Švédů zklamáni. Dobřichovský poznal, že chystá se něco, neboť na čas střelení ustávalo. Předvídal, že má býti užito lsti, kde síla nepomáhala. Ale dlouho nemohl přijíti věci na kloub. Všechno dělo se tajně, a nebylo již ani emigrantům důvěřováno. Nejednou ukázali svou nespokojenost, přestupovali k císařským a mrzeli se na loupežení, jež Švédí podnikali ze řemesla.

Za několik dní vyzvěděl, že se něco podniká naproti kostelu sv. Jindřicha. Vyváželi odtud hlínu i kamení, a bylo sem mnoho prachu z královské zbrojnice dodáváno, ač se zde z kusů nestřílelo.

Zkušený žoldnér ihned tomu porozuměl.

„Průkop,“ zabručel pro sebe, „a ti tam v městě jistě nemají o něčem podobném ani zdání. Vyhodí část hradeb do povětří a nastalou průlinou dostanou se do města.“

Dobřichovský netajil se s objevem před pacholíkem.

„A tatíček v Praze!“ lekal se Šimon.

„Měli bychom obleženým podati zprávu,“ mínil vojín. „Nejsou-li připraveni, padne město a bude všemu konec.“

„Dáme jim výstrahu,“ radil chlapec.

„Ale jak?“ podotknul Dobřichovský ne bez starosti. „Jenom jak?“ uvažoval stále a kýval hlavou. „Život bych za to dal.“

Oba myslili na nebezpečí, jež hrozilo Pražanům. Dříve bylo udržováno spojení obou vojsk pomocí vyzvědačů, nyní v rozhodné době všechno přetřháno.

Dobřichovský vzal v úvahu lakotu a ziskuchtivost švédskou. Nedal-li by se některý strážce uplatiti? Trochu peněz měl a přibral

Za ztraceným synem

by z pokladu, který mu byl svěřen. Je to beztoho všechno uloupeno, je to majetek český. Proč by ho neužil k dobru národa?

Žoldněř počal v tom směru vyjednávat. Vypravoval strážným, že má ve voze pacholika, jež zabalil a který mu je na obtíž. Svědomí mu nedává pokoje a rád by jej dostal na bezpečné místo, by opět hoch přišel ke svým rodičům. Ti prodlévají v Praze a hodně by za navrácení ztraceného syna zaplatili. Už předem by Dobřichovský něco dal. Chlapec byl cestou trýzněn, je nemocen. Jenom shledání se s rodiči by jej mohlo pozdravit. Proti tomu by ani vůdcové ničeho nenamítali, i netřeba jich vytrhovat z vážného jednání.

Strážcové naproti Horské bráně stojící jednak uvěřili, jednak leskem zlata byli oslepeni. Žoldněř jim je sypal plnými rukama. Bylo ustanoveno, že pacholík propustí k bráně, ale Dobřichovský ho nesměl provodit. Pražané hochu přijmou a všechno zůstane v tajnosti.

Není v tom nějaká lest? otázal se přece strážný.

Dobřichovský nuceně se usmál.

„Takové nemocné dítě! Můžete si je prohlédnouti, nemá při sobě nejmenší blanky.“

„Ale mohl by učiniti výpověď.“

„Musí mně jako vám přece na tom záležeti, bychom Prahy dobyli a v Čechách moci dosáhli. Dostalo se mi důvěry v nejvyšší míře: vozím a hlídám Vittenberkův poklad.“

Tím byli strážní překonáni a usvědčeni. Přijali zlato a slíbili, že propustí pacholík.

S tou zprávou vrátil se Dobřichovský k vozu. Teď mu běželo o to, by Šimona náležitě připravil; ale bylo mu úzko, že se má rozloučiti s chlapcem. Přilnul k němu. Jen to jej těšilo, že pacholík dostane se k otci a že učiní závažnou výpověď. Za to, že vlast svou zrazoval, chce nyní prospěti hlavnímu městu. V tom a v dalších následcích tohoto kroku záležeti jeho pokání.

Starý žoldněř přikrčil se k Šimonovi a láskyplným pohledem díval se na hochu. Hodnou chvíli nemohl ze sebe vypravit slova.

„Šimone,“ řekl posléze šeptem, „pravil jsem ti, že spatříš svého milovaného otce.“

„Kdy, kdy?“ vyrazil ze sebe pacholík.

„Ztiš se a poslouchej,“ napomenul Dobřichovský. „Zítra se dostaneš do Prahy. Vykoupil jsem ti propuštění. Stráž tě pustí a — dá Bůh — šťastně padneš do otcovy náruči. Ale musíš obleženým rychle něco důležitého oznámiti. Mnoho na tom záleží.“

Nyní žoldněř stlumil ještě více hlas a Šimonovi sděloval přímo do ucha, jaké nebezpečí hrozí v té straně, kde se vypíná mohutná věž u kostela sv. Jindřicha, kde je silná zeď a proto jistě málo bojovníků.

„Ne abys pro radost zapomněl,“ nařizoval. „Nejdříve vypověz, co ti pravím, a řci, že je průkop hotov, prach naven a co nevidět bude hradba rozbořena. Ať dají v těch místech bedlivý pozor, ale příliš se nepřibližují, aby při výbuchu nebyli zasaženi! Ostatní velitel zařídí dle potřeby. Jenom aby věděli, kudy Švédí míní vpadnouti do města.“

„Ale vždyť bys to mohl ty, pane, oznámiti,“ řekl Šimon.

„Já s tebou do města nesmím, mne by nepustili naši strážcové. Zůstanu zde jako opatrovník,“ ukázal žoldněř na kovanou bednu ne bez opovržení.

„A bude-li vyraženo, že jsi mne poslal do města?“

Dobřichovský pokrčil ramenem.

„Ne, ne; já bez tebe, pane, nepůjdu, pronesl Šimon. „Ty bys pro mne ztratil život. Buď půjdeš se mnou, aby tě i tatíček poznal, nebo zůstanu zde.“

Tato slova, láskou dýšící, potěšila žoldněře. Seznal, že i jej chlapec nemálo miluje. Pohládl jeho ruku a řekl:

„Musíme se rozloučiti. Pamatuj, jakou poneseš zprávu. Máš zachrániti město a v něm svého otce. O mne buď bez starosti. Buď nikdo nezví o tomto činu, buď bez pohromy vyvážnu, nebo — Co na mně záleží! Jsem už stár a k ničemu bych nebyl. Půjdeš a na mne si jenom někdy vzpomeneš.“

„U nás na Opočně by ti bylo dobře,“ mluvil Šimon. „A naši by tě s ochotou přijali, až bych jim vypravoval, co jsi pro mne učinil.“

„Vyvážnu-li, podívám se k vám,“ utěšoval žoldněř chlapce, „ale válečnému řemeslu bych tě neučil. Ještě den budeme spolu. Modli se za mne, by mně byl Bůh milostiv. Miluj rodiče své i vlast svoji. Ničím se proti ní neprohřešuj. Tak, a nyní spi sladce.“

Šimon nemluvil, ale za chvíli počal se chvěti a zaplákal.

Také vojínovi bylo nevolno. Po tolika letech, prožitých ve válce, probudil se v něm šlechetný cit lásky k bližnímu. Nemohl usnouti. Nahmatal ruku hochovu a řekl: „Neplač, milý synu; čeká tě lepší život. Kéž jsi šťastnější, než já! Dá Bůh, že budeš a

s tebou celá země. Roste nové pokolení, jemuž vzejde mír a s ním blaho. Neodsuzujte nás, ale odpusťte nám a modlete se za své nešťastné předky. Chybovali jsme často.“

Dobřichovský se zadíval na říjnové nebe, svítící miliony překrásných hvězd a velebně se klenoucí nad zemí, zahalenou jemným závojem mlhovým.

Ráno žoldněř otevřel bednu, nabral z naloupeného pokladu a odcházal. Šimon nemohl si toto počínání vysvětliti; nevěděl, že je to výkupné. Těšil se na otce, ale litoval přítele. Kdyby jenom stín podezření na něj padl, přijde při kruté kázi vojenské o život.

Dobřichovský mnoho nemluvil, až když nadešel večer a nad krajinou se rozkládala hustá mlha. Na tu právě čekal. Vyběhl chlapce, by se s ním odebral k umluveným strážcům. Musil si dáti obvazy, jichž dříve potřeboval, nyní však odkládal. Žoldněř pronesl k němu několik slov, poučil jej, jak se má zachováti, co mluvit a podobně. Bylo ticho v táboře, i děla ustala houkati. Příklad den měla vyléti hradba a poslední chystán šturm*) na Prahu. Tu a tam plápolal oheň, koně se popásali na polích, a vojáci buď odpočívali nebo bavili se hrou při matuém světle. V Praze rozezvučely se zvony k večernímu klekání.

Dobřichovský přistoupil k několika mužům, jichž úkolem bylo, v noci dávat pozor na Novou bránu, by nikdo z města nevycházel a také sem nebyl vpuštěn. Žoldněři si prohlédli pacholík, dali mu několik otázek a posléze prozkoumali, nenese-li nějakou listinu. Šimon tuto zkoušku přestál dobře, odpovídal nějak zmateně, ale právě tím ukázal, že není schopen lstivého jednání. Dobřichovský stál se svým vozem na opačné straně Prahy, nemá jistě vědomosti o průkopu.

Musili sečkat, až se více setmělo. Žoldněř zatím držel hochu za ruku a tu a tam pronesl k němu vlídné slovo. Šimon se tulil k vojínovi, dává mu poslechně na jeho důkazy své přičylnosti.

„Tedy půjdeme,“ řekli strážní a vzali pacholík mezi sebe.

Dobřichovský chlapce poslechně objal a Šimon políbil ochránci ruku. Rozešli se a žoldněř se zrakem zaroseným patřil na hochu, jak se ztrácel ve tmě. V hlavě mu hučelo, v srdci bouřilo. Litoval rozchodu, ale zdálo se mu, že vykonal dobrý skutek. Bude-li tím jeho veliká vina shlazena?

Pokračování ve čtvrtku

When you have questions about investing...

see the Banking Professionals.

At the Affiliated Bank/Western National we take a personal interest in our customers. We take the time to listen to your needs, answer your questions and discuss your investment alternatives.

We offer a complete range of financial services including discount brokerage and insured tax-exempt Unit Investment Trusts

The Affiliated Bank/Western National... we have the personalized service you need and the investments you want to help you effectively manage your money.

Affiliated Bank/Western National

5801 West Cermak Road Cicero, Illinois 60650
6001 West Ogden Avenue Cicero, Illinois 60650
Phone 856-2000

OR POSSESS
INSURED UP TO
1,000,000

FDMC

Český národní hřbitov v Chicagu

již přes 100 let dobře slouží potřebám československé krajanské veřejnosti v Chicagu a okolí.

Pohřbívání do země, žehem a do krypt MASA-RYKOVA MAUZOLEA s křídly dr. Ed. Beneše a gen. M. R. Štefánika.

Obstaráme letní i zimní zdobení hrobů, jakož i bronzové náhrobní tabulky, kamenné pomníky a ostatní potřeby a služby spojené s údržbou.

Tel. 788-8442, 539-8442
5255 No. Pulaski Rd.
CHICAGO, IL. 60630

Poslouchajte náš rádiový program každou neděli v 9 hodin ráno na WCEV 1450

Raduj se ze života, neboť ti dává příležitost milovat a pracovat a angažovat se v hrách a dívat se vzhůru ke hvězdám.

H. Van Dyke

Láska, založena na kráse, brzy, jako krása, zajde.

J. Donne

Existence by byla k nesnesení, kdybychom nikdy neměli snít.

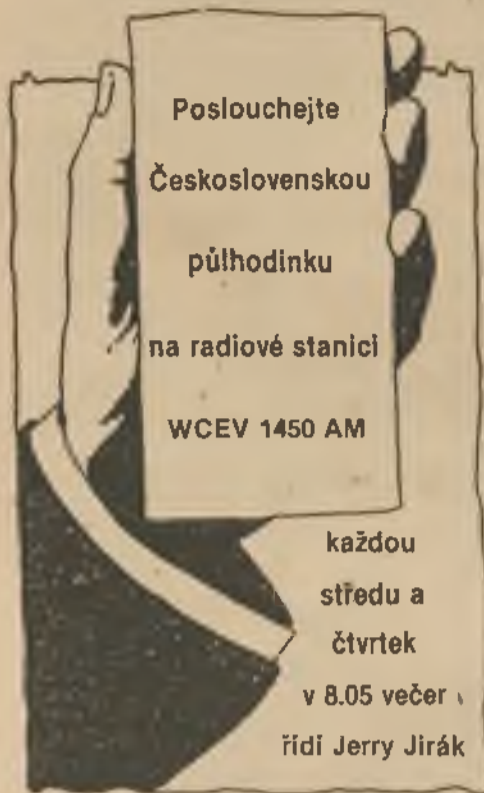
Anatole France

Co je přítel? Jediná duše sídlící ve dvou tělech.

Aristoteles

Bez pokorného napodobování božského Autora naší pozeňané zbožnosti se nikdy nemůžeme kojit nadějí být šťastným národem."

- George Washington

Poslouchejte
Československou
půlhodinku
na radiové stanici
WCEV 1450 AM

každou
středu a
čtvrtek
v 8.05 večer
řídí Jerry Jirák

Byt k pronajmutí

Hotelové pokoje na Floridě

Od \$ 200,- za měsíc. Všechny pokoje mají vodu a ledničku - "efficiency rooms".

MANHATTAN HOTEL
444 5th Ave. So.
St. Petersburg, FL 33701
894 - 2747

Cicero

1 1/2 rooms \$265,-
2 1/2 rooms \$295,-
4 rooms \$400,-

Plus security deposit, heat included, stove and refrigerator. No pets. Austin Arms apartment c/o Central Federal savings.
(708) 656-5000 ext. 235 Bob

Překládám do angličtiny legální doklady školní a osobní notářsky ověřené.

O. KOVAR

Pište na adresu:
P. O. Box 313
Riverside, IL 60546
nebo volejte:
(708) 442-7115

Kde možno koupit HLASATEL

- Austin a Čermák Rd. Cicero — stánek
- Miloš Pancner 6038 W. Čermák Rd., Cicero
- Prague Sausage 6312 W. Čermák Rd., Berwyn Pouze nedělní
- Redakce Hlasatele 6426 W. Čermák Rd., Berwyn
- Fred Pancner 6514 W. Čermák Rd., Berwyn
- Hon Oak Park & Čermák Rd. Berwyn — stánek
- 26th & Ridgeland Berwyn, stánek — nedělní
- Čermák Rd. & Ridgeland Berwyn, stánek — nedělní
- Čermák Rd. & East Ave. Berwyn — stánek
- V New Yorku: Candy Store 1437 - 1st Ave., New York, NY
- Optimo — 1508 East 2nd Ave., New York City, NY
- Americké velvystanectví v Praze

MIKI SPIGL

Cermak Road Realty
6226 záp. Čermák tř.
Berwyn, Ill.
č. tel. : 484-4800

PRODÁ SE RODINNÝ DOMEK VE WESTCHESTERU

profesionálně stavěný, veliký pozemek. Moderní kabinety v kuchyni, 2 velké ložnice, koupelna s keramickými dlaždicemi, jídelna, přírodní krb, hotový basement s barem, patio - velmi čistý! Nízké daně.

\$ 149.900

JIŽNÍ BERWYN

Novější dům pro 2 rodiny - 3 BD+1.
Příjem 1.050,- dolarů za
\$ 149.900

Knihy na prodej

Kdo má zájem o vzácnou knihu "Poselství Grálů" neb "Ve světle Pravdy" od Abd-Ru-Shina. USA \$24,- + poštovné.

R.Jindra
1004 - 1115 Nelson St.
Vancouver B.C.
VGE 1J4 Canada

Přijme se:

Potřebuji do české restaurace, area Bensenville, cook a waitres, full or part time. Volejte:
708-766-5454

(708) 484-1118

marina's

BEAUTY SALON

Home of the finest permanent waving

Visit Marina's new salon - formerly at 26th St. & Hamlin,

now at

6234 W. Cermak Rd., Berwyn, IL

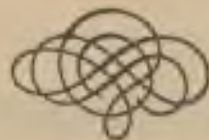
Video

Objednejte si profesionálně zhotovenou video pásku - půl hodiny až 45 minut - se zvuky svého města (vesnice) v Československu, s Vaší rodinou a přáteli. Cena od \$200. Volejte:
503-671 0859

*****

Nafilmuji videokamerou VHS veškeré reportáže v Československu, vašich rodinných příslušníků, nebo přátel.

Peto Dunda
Botanická 44
602 00 BRNO - ČSFR
Tel.: 788 772

Coca cola

- rfe -

V Atlantě v americkém státě Georgie se nedávno všichni lidé radovali: město bylo vybráno za dějiště letní olympiády pro rok 1996. Z této zprávy se také velice radoval management firmy Coca-Cola, který má své sídlo právě v Atlantě a který má důvody k radosti i v tom, že Coca-cola štědře podporovala a zponzorovala všechny olympijské hry posledních desetiletí. Závistivá konkurence už přiznala, že olympiáda v Atlantě je dalším vítězství Coca-coly v jejím tažení získat prvenství na světových trzích.

Už skoro každý z nás měl někdy před sebou tu lahev ženských tvarů, o níž její tvůrce Raymond Loewy prohlásil: "Je to nejdokonalější balení, s neuvěřitelnou ženskou přitažlivostí"... Coca-cola neobsahuje jen cukr, aromatické látky a barvivo, ale platí i za symbol civilizačních příslibů Nového světa. Centrem světového bublinkového imperia - od pólu k pólu se totiž rozprostírá síť víc než 2000 stáčíren - je sejf v ústřední budově v Atlantě. Už skoro 100 let dodává původní recept na koncentrát Coca-coly. Přesný rozbor zná jen vedoucí chemik a ještě jeden odborník s pohádkovým platem. Nikdy nesmějí cestovat oba společně, ať už v letadle nebo v autě, aby při neštěstí nepřišli oba o život.

Recept tohoto dnes ve světě stáleho oblíbenějšího nápoje pochází od amerického lékárníka dr. Johna Pemberton. Ten namixoval sirup zprvu jako lék, který dával užívat nemocným dětem. Byl to lék, který pomáhal při horečkách, ale i při běhávce. Lék byl však tak chutný, že děti - to byli ti první objevitelé coca-coly jej rády pily jako limonádu. Dr. Pemberton pochopil, že z jeho nápoje by se mohla stát docela dobrá a zdraví neškodící limonáda. V roce 1886 ji nabídl "dragstorúm" k výrobě limonád. Dodával sirup, který se ředil vodou. Učetní jménem Robinson, jehož krasopisný rukopis je zveřejněn ve smyčkách firemní značky, dal původní nazelenalé směsi jméno coca-cola! Naznačil tím, že nápoj obsahuje dvě základní ingredience: výtažek z listů keře coca, které Indiáni v Andách žvýkali jako "životabudič", čímž si chtěli navodit pocit svěžesti a štěstí, a dále extrakt z ořechů cola, obsahující určitou dávku kofeinu. Dr. Pemberton měl však se svou továrničkou - první továrničkou na výrobu coca-coly tak málo úspěchu, že ji už za rok prodal za pouhých 283 dolarů. V roce 1892 koupil zárodek coca-coly obchodně zdatný Assa Griggs Candler, drogist a učitel v nedělní škole metodistické náboženské obce v Atlantě. Za jeho režie Coca-cola zlidověla a její tažení začalo z Atlantě do celého světa. Do roku 1919 vynesl nový nápoj metodistovi Candlerovi 25 milionů dolarů. Úspěch si však musel vykoupit sedmiletým zlobením. Vládní chemici jeho směs neustále zkoumali a analyzovali, a když zjistili, že limonáda obsahuje nepatrně kokainu a alkohol, začal sedmiletý boj. Továrník musel nakonec obě tato stimulanty z receptu vyškrtnout. Když byl stářím unaven prodal metodista Candler zdroj svého bohatství skupině odborníků. S prohibicí začla v Americe stoupat spotřeba této limonády a také automobilisté ji pili raději než alkoholické nápoje.

Původní sirup se vyrábí v Atlantě, ale v konečném stupni výroby se koncentrát už jen smíchá se značnou dávkou cukru, s vodou a kyselinou uhličitou. Toto míchání a stáčení do lahví přenechává společnost převážně svým koncesionářům, kteří jsou vesměs samostatní podnikatelé.

Samozřejmě, že během let vyrostla i Coca-cola konkurence. Jako například v Americe Pepsi-cola a v Evropě Africola. Coca-cola v Atlantě však odrážela jak útoky konkurence tak i kritiku, že pít limonády není zdravé. Když se coca-cola pije s mírou, jistě neuškodí... A tak jsme svědky toho, že spotřeba tohoto nápoje ve světě stále stoupá a ředitelství v Atlantě se čile vydává za novými trhy...

Hollywoodského režiséra rakouského původu Billyho Wildera inspirovala v 60. letech expanze Coca-coly k natočení filmové burlesky nazvané Raz, dva, tři. V ní vytvořil hlavní roli slavný herec James Cagney, který v jedné scéně volá: "Pijáci Coca-coly celého světa - spojte se! To nebyla reklama, ale informace o limonádě limonád, o Coca-cola... A na to si dáme - co - nuže: Coca-colu!"

POTREBUJETE

koupit, prodat, pronajmout,
hledáte či nabízíte zaměstnání?

Hledáte seznámení?

Volejte přímo naše. odd.

MALÝ OZNAMOVATEL

Classified

749-1891 nebo 749-1898

Upozornění krajanským spolkům

Žádáme zdvořile, abyste v některé z příštích schůzí projednali VÁNOČNÍ nebo

NOVOROČNÍ BLAHOPŘÁNÍ

které si přejete uveřejnit v Hlasu telí.

S přátelským pozdravem

redakce

obava, že uvolnění sovětského dohledu a rozklad dosavadní struktury mohou vést k určitým výbuchům, poruchám stability celého kontinentu. Mnozí Američané jsou potomci lidí, co přišli z Evropy - neustále rozhádané, stále válčící, Evropy, v níž se pronásledovali Židé (ti mají v Americe samozřejmě silné pozice!) kde se utlačovaly národnostní menšiny. Teď se mohou v amerických novinách dočíst o situaci v Jugoslávii, Rumunsku, o antisemitismu v některých východoevropských zemích - samozřejmě pochybují... bojí se, aby opět nedošlo k nějakému evropskému konfliktu, do něhož by Amerika mohla být zatažena. To je myslím přehnané, ale... má to svůj psychologický dopad. Pokud jde o Československo samotné, s ironií byl komentován případ sporu o pomlčku. Značným zklamáním je vývoj v Polsku, největší důvěru má Maďarsko.

OMYL PREZIDENTA HAVLA

Václav Havel je velice známé jméno, i když se vyslovuje různě. Objevily se však k němu i hlasy kritické, kupodivu dost ostré, dost významných lidí: když si nenechal poradit, jel do Salzburku a setkal se s rakouským prezidentem Waldheimem. Na předních stránkách všech velkých amerických novin se objevila nešťastná fotografie, na níž se Havel s Waldheimem na sebe co nejsrdečněji usmívají... Nesmíme zapomenout, že New York je největším židovským městem na světě a Židé mají silný vliv v tisku, do velké míry tvoří veřejné mínění - a jsou velice citliví. Nejde o fanatismus... Casto to jsou liberálové, ale... opravdu velmi citliví na vše, co souvisí s druhou světovou válkou, holocaustem, válečnými zločiny a všemi, co se na nich podíleli. Považují to za otázku mravnosti, morálky. Vyjádřili překvapení, že prezident, který vystoupil s programem mravnosti a morálky, se mohl dopustit - z jejich hlediska - takového přestupku a přehmatu. Podle jejich názoru by se s Waldheimem prostě nikdo slušný nesetkal. Obviňují prezidenta Havla, že svým gestem Waldheima rehabilitoval - právě proto, že sám je osobou tak známou, mravní. Kdyby si podal s Waldheimem ruku Bush, vzbudilo by to výbuch hněvu. Poslední dobou se píše o Československu stále méně a méně, spíše články hospodářského charakteru, Henry Kamm měl zajímavý seriál o tom, že u nás zatím nic příliš neklape a že se nic neděje. Ekonomové či businessmani - nepatřím samozřejmě do jejich kruhů, některé však znám - jsou zklamáni: Nic nemohli nikde dojednat, nikdo k tomu nebyl kompetentní, nejsou zákony! Byli by ochotni v Československu investovat, nemohou však domluvit vůbec nic, nevidí žádnou garanci toho, že by se jim to vyplatilo - a o to samozřejmě jde. Politická nestabilita je varuje. Nejsou si dokonce ani jisti, že je náš vývoj ukončený a nezvratný, že puč či opětný příchod komunistů k moci je nemožný. Ríkají: budou-li váš hospodářský vývoj provázet otřesy... a zhorší-li se ještě vaše národnostní problémy...

NEJSME PUPKEM SVĚTA!

Janýr: U nás převládají mesiášské tendence - všechno vyřešíme, svět se na nás dívá, jsme pupkem světa!

Jezdinský: To skutečně není pravda! Nevím, jak v Evropě, v Americe se teď o Československu mluví opravdu málo. Daleko větší zájem budí vývoj v Sovětském svazu, ten je primárně důležitý. Někdy je mi líto pokusů československé diplomacie či státních představitelů prosadit se na mezinárodním poli neúměrnými návrhy a podněty. Vím vlastně jen z československých pramenů o dopisu, který poslal prezident Havel Bushovi a Gorbačovi-aby se sešli na summitu na hezkém místě v Tatrách... To americký tisk vůbec nezaznamenal. Jde o nedorozumění, při dnešní míře americko-sovětských vztahů, které jsou téměř již přátelské. Když se chceme pozvat, přijdeš ty ke mně nebo já k tobě - nepůjdeme do bytu někoho třetího!

To nedává smysl. Nebo Dientsbierův plán na pomoc Sovětskému svazu či nabídky na zprostředkování míry mezi Araby a Židy - prošly bez povšimnutí či byly hodnoceny jako krajně nerealistické. Československo není pupkem světa.

TEHDY JSME BYLI ZAJÍMAVĚJŠÍ!

Janýr: Mysleli jsme si to již v roce šedesát osm.

Jezdinský: Já vím - socialismus s lidskou tváří, - Jsme promotory demokratického socialismu... To ovšem mohla tehdy být do jisté míry pravda a měla ohlas, hlavně však mezi socialistickými a komunistickými stranami. Byli jsme tehdy skutečně ve středu pozornosti.

Janýr: Nebylo nic jiného, nikdo jiný!

Jezdinský: Každý se díval na nás. Teď je toho ve světě tolik... Naše otázky - Klaus, nebo Komárek? Jak udělat reformu? Ameriku nezajímají, prostě konstatuje, že se tu žádná reforma nedělá, že se prakticky nic nestalo. Dnes jsme z amerického hlediska - ve správných proporcích: věnuje se nám pozornost úměrná našemu významu a tomu, co se tu děje! Velice negativní je ohlas turistický! Stále více amerických turistů jezdí do Československa a jejich názory jsou takřka schematické: strašně krásná, až neskutečná Praha - strašně problémy, z nichž nejhorší je zločinnost.

Janýr: Když už i Američané...

Jezdinský: To je co říct! Mnoho Američanů se teď bojí více Prahy než New Yorku...

PORADCI MOHOU JEN RADIT...

Janýr: Vrat'me se k rozčarování -mužů hospodářství.

Jezdinský: Už jsem o tom mluvil, chtěl bych jen přidat historku. Když český premiér Pithart přijel do Ameriky, výlučně či zejména za krajany, zajímali ho mezi nimi nejvíce podnikatelé, možnosti jejich konkrétní pomoci Československu. Jednal s celou řadou činitelů a ti pak vyjádřili zklamání nad tím, že přijel s řadou poradců, neměl však s sebou ani jednoho kompetentního činitele, s kterým by bylo možné se na místě dohodnout, něco konkrétního dojednat. Navázaly se prostě jen styky...

Janýr: Mluvíme a mluvíme - na Západě se věci okamžitě dojednávají... nebo se už o nich dál nehovoří. My rádi diskutujeme, pak se k tématu znovu vrátíme... Vleče se to donekonečna.

VAROVÁNÍ AMERICKÉ LEVICE

Jezdinský: Existuje americká levice, skládá se spíše z intelektuálů, má však jistý vliv na liberální křídlo Demokratické strany, typickým představitelem je týdeník Nation. Připravila prezidentu Havlovi při jeho první americké návštěvě velké ovace. Je trochu paradoxní, že někteří z nich jásajících - předtím koketovali při své ostré kritice americké společnosti a kapitalismu s oficiálními kruhy ve východní Evropě - neprojevovali velký zájem ani o Chartu, ani o Havla samotného... než se stal prezidentem. Je to paradox. Ti prozíraví, jako třeba odborářský předák Kirkland ve svém skvělém projevu na zasedání Socialistické internacionály, nás dnes varuje. S hrůzou vidí, jakému obrovskému nadšení se ve východní Evropě těší Amerika! Bojí se, abychom neopakovaly jejich chyby, zejména ve sféře sociální. Podivuji se nad ochotou některých činitelů rozprodávat své země - i to, co by v každém případě mělo zůstat národním majetkem. Zdá se jim, že po špatných zkušenostech s nepravým socialismem u nás vzniká příliš mnoho iluzí o kapitalismu - a to přímo o kapitalismu v jeho nejdravější podobě, proti které se v Americe teď tolik bojuje a které se lidé chtějí zbavit. A také zbavují! Spojené státy se trochu socializují a budou socializovat nadále, taková Kanada by už mohla sloužit za příklad země socialistické více, než byly takzvané socialistické země východní Evropy.

Janýr: Jako přirozená reakce na naši minulost je to pochopitelné - je však nepochopitelné, že ti, co to hlásají, o Západě vědí velmi málo. Ze je tam tržní hospodářství - a už nic!

Jezdinský: Ze je to samospasitelné záležitost.

Janýr: Ze stát žádným způsobem do hospodářství nezasahuje.

Jezdinský: Což samozřejmě není pravda ani ve Spojených státech. Pochopitelné - je celá řada zákonů omezujících kapitalisty. A pokud jde o zahraniční majetkovou účast, jsou velmi přísné, Neamerický občan nemůže

Pokračování na str. 8

Navštivte svobodné

ČESKOSLOVENSKO 1990

Nyní bez víza a povinné výměny.

Každý měsíc máme 3 skupinové odlety do Prahy a Bratislavy za nejnižší ceny na rezervovaná data. Zavolejte o podrobnosti!

Levné ceny do dalších evropských měst.

FRANKFURT \$ 515,-
ZURICH \$ 629,-

MNICHOV \$ 587,-
PARIŽ \$ 630,-

VÍDEŇ speciál \$ 515,- non-stop

VARŠAVA speciál \$ 699.00, děti do 17 let jen 499.00

Pronajmutí aut v Evropě za velmi výhodné ceny.
Návštěvy z Československa vyřizujeme rychle a spolehlivě na jakoukoliv dobu pobytu.

WEBER TRAVEL AGENCY

6805 W. Čermák Road, Berwyn, IL. 60402
TEL. (708) 749-1333

First National Bank of Cicero

The Foundation of a Solid Community.

CALL ON US! 780-5000

Serving Our Community
Since 1921

- 24 Hour Cash Station®
- Two Locations
- Free Parking • Drive-Up Banking
- Complete Trust Services Available

A PINNACLE BANK

6000 West Cermak Road, 2500 South Cicero Avenue.
Cicero, Illinois 60650. Phone 780-5000. Member FDIC

mít jedenapadesátiprocentní podíl... v čemkoliv!

NEBĚHAT NAZÍ PO NÁMĚSTÍ

Lidé mají o demokracii nesmyslné představy. Například: vidím tady v Praze na mnoha místech veřejně prodávat pornografické časopisy. V Americe existuje velké zákonné hnutí, směřující k co největšímu potlačení pornografie. U vás lidé říkají: -To je demokracie-! Prostí američtí turisté mi po návratu z Československa naopak říkali: Vy jste se zbláznili.

Snad je to nutná nemoc přechodu... Jestli však dojde ke zbytečnému rozkladu hodnot - nebude to škoda? Některé věci by se mohly a měly zachovat, například v oblasti mravnosti, zákonné mravnosti. Aby se nepovažovalo za demokracii, že lidé mohou lítat nazí po ulicích a po náměstích. Nejsem puritán, ne... a nechci obhajovat totalitu. Vím, že se v Itálii říkalo: Za Mussoliniho to nebylo! a v Německu: Za Hitlera to nebylo! Rozklad komunistického státu by však neměl nezbytně znamenat - třeba uvolňování obchodu s drogami...

JSEM ROZČAROVÁN ČESKOSLOVENSKÝM TISKEM

Jsem velice rozčarován úrovní československého tisku. Jsou samozřejmě noviny lepší a horší, vznikla jich celá spousta - já se nestačím divit způsobu jejich psaní, polemizování. Jsou to hrozné nehoráznosti! Jestli si novináři myslí, že tak je to v Americe nebo obecně na Západě, naprosto se mýlí. Bulvární tisk získal své jméno tím, že byl prodáván na bulvárech. Neznačena to, že nemůže být seriózní, pravdivý, slušný. Je prostě přitažlivý, graficky a fotograficky, má rád - stejně jako lidé - senzace. I bulvární tisk však má přesná pravidla, zákony. Nesetkáme se v něm s pomlouvami a útoky na celé národnostní skupiny, s prvky rasismu, výpady proti jednotlivým osobám, v nichž nejde o politiku, ale o vyslovené udávání. Nalezneme tady samozřejmě výjimky, na které má kritika nemíří, Právo lidu mezi ně patří, existuje však celá udavačská strana, která ve svých novinách, v dopisech jmenuje kdo, kdy a co udělal, řekl nebo třeba v průvodu zvolal - aniž se novináři namáhají si své údaje ověřit. Ve Spojených státech sice není tiskový zákon, v rámci ústavního výkladu však existuje zákon o pomlouvání.

O TECHNICE DEMOKRACIE

Bude chvíli trvat, než se lidé naučí technice demokracie. Nikdy jsem nevěřil, že technika je tak důležitá, že hraje tak velkou roli. Když člověk sleduje zasedání Bundestagu, Congressu nebo ještě lépe Westminsteru, bere ten protokol - kladivkem počínaje - skoro s humorem... nebo ta klasická anglosaská pravidla demokracie prostě přehlídí. Dokud nepřijede do Československa a nezjistí, co všechno vznikne a co všechno se děje a dítí může, když se nerespektují. Zažil jsem tu na schůzích spíše přežitky komunismu než začátky demokracie. Nestačí svoboda projevu - právo na tuto svobodu se musí organizovat. Musí se to umět! Například... Rád demokracie - by měl projednat a přijmout sám parlament - myslím si, že západní vzor by byl na místě...

Janýr: To je otázka politické kultury. Každá společnost si ji musí vytvořit - má sklon přejímat politickou kulturu, kterou zná. My známe tu ze starého režimu, o západní víme velmi málo. Naši politici jednají jako jejich předchůdci... převážně.

Jezdinský: Nedostatek není vždy zaviněn tradicí. Reknu vám krásný německý příklad. Po druhé světové válce, kdy byla politická kultura země ohrožena dvanácti lety fašistické diktatury, přišli Američané a řekli: Od zítřka budete

mít demokracii! Kdekdo namítal: Po Hitlerovi - to nejde! Američané se však o nějaké -nejde- nestarali a nařídili:

Noviny budou vypadat takhle, rozhlas bude organizován takto, zastupitelské orgány se budou řídit těmito a těmi pravidly. A protože jsou Němci učenliví a poslušní, vznikla v Německu z velice disciplinované diktatury rázem velice disciplinovaná demokracie.

Janýr: Na befel!

Jezdinský: A ono to fungovalo a funguje dosud! To ale asi není náš případ.

POLITIKA JAKO POKER

V žádném případě bych nechtěl tvrdit, že politická kultura Západu je ideální! Ne. Politik nemůže být zcela mravný - to je jen jedna z iluzí Václava Havla. Říká: Můžeme se o to alespoň pokoušet. V Americe se politici velké účtět netěší, existují však a fungují pravidla, která mají zabránit tomu, aby se mravnost obcházela, a působit, aby se porušování politické kultury mohlo omezit na přijatelnou míru. Jsou sepsaná, přísně střežená. Někdo umí ve světě politiky chodit lépe... když se mu však na jeho triky přijde, vypukne škandál. V Americe se politika považuje za jakousi hru, třeba karetní - poker. Hráči mohou blufovat, když se však zjistí, že někdo švindluje a podvádí, dostane přes hubu... jak se lidově říká.

Janýr: Já si nemyslím, že politik je amorální.

Jezdinský: Neřekl jsem amorální!

Janýr: Ze není možné dělat politiku morálně. A obchod ano? Kulturu?

Jezdinský: To právě zdůrazňuji! Jde o to, že každý jedinec má zájem získat co nejvíce pro sebe, každá politická strana má zájem dostat se k moci - proto vznikla, to je její přirozený účel a snaží se proto udělat vše, co je možné... a někdy i nemožné. Nesmějí však podvádět! To snad není ani otázka poctivosti, lidé se vždycky budou snažit podvádět, ale... musí existovat a fungovat způsoby a cesty, jak na to přijít, jak to odhalit - a když se na to přijde, musejí z toho být vyvozeny velmi přísné důsledky.

Janýr: Chtěl jsem jen zahrnat ten předpoklad amoránosti politiky - ten totiž vede lidi k apolitičnosti, k neochotě se v politice angažovat.

HLÍDAT - JENŽE CO?!

Jezdinský: Srovnávat Československo s Amerikou je do jisté míry vlastně nesmysl, mnohem lepší by bylo srovnání s Rakouskem, ale ... to co jsi řekl, platí vlastně obecně: Nezájem lidí o porušování politické kultury, mravnosti a slušnosti umožňuje nejvíc! V demokracii mají možnost si své zájmy hlídat, v diktatuře ji neměli. Mají se angažovat ve stranách a občanských iniciativách, říkat k věcem své slovo. Upozorňovat na porušování pravidel. Jsme však znovu u toho: Jak mají dbát na zachování pravidel, když nevědí, jaká ta pravidla jsou? Přitom pravidla politiky existují - stejně jako třeba pravidla kopané či volejbalu.

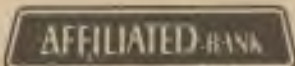
Janýr: První pravidla kopané se k nám dostala prostě tak, že jsme si je přeložili z angličtiny.

Jezdinský: No, tak to je případná poznámka! Tou bychom mohli rozhovor zakončit.

Právo lidu

We Want Your Business!

Personal Checking Plans
Savings Plans including Money Market
Accounts and Certificates of Deposit Accounts
Retirement Plans
Personal Lending Services
Cash Station® Network—24 Hour Banking
Please call an Affiliated Personal Banker
for complete information

WESTERN NATIONAL

5801 West Cermak Road
6001 West Ogden Avenue
Cicero, Illinois 60650
(708) 656-2000

BURLINGTON • CHICAGO • DU PAGE
FRANKLIN PARK • MORTON GROVE
NORTH SHORE NATIONAL • WESTERN NATIONAL

MALÁ UKÁZKA ZE SKLADU U PANCNERU V BERWYN

Mlýnek na mák z Německa	\$29.75
Mlýnky na housku	\$10.95 a \$21.50
Mlýnky na maso	\$28.50 - \$30.50 - \$34.50
Mák z Holandska	celý \$1.89 lb., mletý \$2.00 lb.
Kmín z Holandska	celý \$1.89 lb., mletý \$2.25 lb.
Vegeta - příchut' z Jugoslaviie	\$3.50 plechovka
Malinová šťáva z Jugoslaviie	\$4.25 láhev
Prášek do perníku z Československa	.50 bal.
Imp. světlé hřibky	\$7.50-1/4 lb., \$14.00-1/2 lb., \$26.50 lb.
Peroutky z Československa	\$1.75 kus
Bylinné čaje z Československa (Diabetan-Alvisan-Urologicky-Pectorales)	\$3.75 bal
Alpa Liniment z Československa	\$2.50 láhev

KNIHY

Naše Praha - obrázková kniha	\$8.50
Československé lázně - obrázková kniha	\$6.75
Czechoslovakia Guide Book s mapou	\$9.00
Havel: O lidskou identitu	\$9.50
Havel: Asanace	\$4.50
Havel: Letters to Olga v angl.	\$16.95
Baťa: Úvahy a projevy	\$10.00
Opat: T.G. Masaryk 1882 - 1893	\$9.00
Nezval: Manon Lescaut	\$4.50
Neruda: Povídky malostranské	\$5.50
Nepil: Apokryfy z éteru	\$4.75
Plachta: O lidech nešikovných	\$5.50
Poštovné: do \$5.00 - \$1.25. do \$25.00 - \$2.50. do \$50.00 - \$5.00.	

Bohatý sklad importovaného zboží, hlavně jedinečný výběr KRÍŠTALOVÉHO SKLA z Československa a jiných zemí, čsl. KERAMIKU, pravé české GRANÁTY a jablonecká BIŽUTERIE, PANENKY v krojích, dámské ručně vyšívané BLÚZY, atd.

F. PANCNER, INC.

6514 W. ČERMAK RD. BERWYN, IL. 60402

Tel: (708) 484 - 3459

Obchodní hodiny: Pondělí - Pátek: 9.30 do 6.00 večer, Sobota: 9.00 do 6.00 večer. V neděli zavřeno.